

O‘ZBEKISTONDA IT-KLASTERINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI VA ULARNI BOSHQARISHNING YANGI STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH

Xojiyeva Nazokat Davronbekovna

*Muhammad al-Xorazmiy nomidagi TATU,
“Menejment va marketing” kafedrası katta o‘qituvchisi
khadjievanazokat57@gmail.com*

Annotatsiya: O‘zbekistonda IT-klasterlarni rivojlantirish hukumatning iqtisodiy o‘shishni jadallashtirish va mamlakatni modernizatsiya qilish bo‘yicha ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. IT-klasterlar mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishning eng istiqbolli yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Maqolada O‘zbekistonda IT-klasterlarni rivojlantirishning hozirgi tendensiyalari, boshqaruvning yangi strategiyalari va sohani rivojlantirish istiqbollari muhokama qilinadi.

Kalit so‘zlar: *IT-klaster, yangi strategiyalar, IT-klasterini rivojlantirish istiqbollari.*

РАЗВИТИЕ ПЕРСПЕКТИВ РАЗВИТИЯ ИТ-КЛАСТЕРОВ В УЗБЕКИСТАНЕ И РАЗРАБОТКА НОВЫХ СТРАТЕГИЙ ИХ УПРАВЛЕНИЯ

Хожиева Назокат Давронбековна

*ТУИТ имени Мухаммада ал-Хоразмий,
старший преподаватель кафедры «Менеджмент и маркетинг»
khadjievanazokat57@gmail.com*

Аннотация: Развитие ИТ-кластеров в Узбекистане является одним из приоритетов правительства для ускорения экономического роста и модернизации страны. ИТ-кластеры являются одним из наиболее перспективных направлений экономического развития страны. В статье обсуждаются современные тенденции развития ИТ-кластеров в Узбекистане, новые стратегии управления и перспективы развития отрасли.

Ключевые слова: *ИТ-кластер, новые стратегии, перспективы развития ИТ-кластера.*

DEVELOPMENT OF PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF IT CLUSTERS IN UZBEKISTAN AND DEVELOPMENT OF NEW STRATEGIES FOR THEIR MANAGEMENT

Khojjeva Nazokat Davronbekovna

*TUIT named after Muhammad al-Khwarizmi,
senior lecturer of the department “Management and marketing”*

khadjievanazokat57@gmail.com

Abstract: The development of IT clusters in Uzbekistan is one of the government's priorities for accelerating economic growth and modernization of the country. IT clusters are one of the most promising directions for the development of the country's economy. The article discusses the current trends in the development of IT clusters in Uzbekistan, new management strategies and prospects for the development of the industry.

Keywords: *IT cluster, new strategies, IT cluster development prospects.*

Kirish

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Markaziy Osiyoda jadal rivojlanayotgan respublikaga aylanmoqda, barqaror o‘shish kuzatilayotgan sohalardan biri bu axborot-texnologiya sohasidir. Ushbu sohani yanada rivojlantirish uchun O‘zbekiston hukumati o‘zbek IT-kompaniyalarini birlashtirish va innovatsion texnologiyalar milliy ekotizimini rivojlantirish uchun mo‘ljallangan bir qator IT-klasterlarni tashkil etmoqda. Uzoq vaqt davomida u tor mijozlar guruhi uchun dasturiy ta‘minot va IT xizmatlarini yaratish ustida ishlagan avangard kompaniyalarning kichik jamoasi edi. Bugungi kunda rivojlanishning boshlang‘ich bosqichidan o‘tgan va o‘z xizmatlarini chet elga faol eksport qilishni boshlagan ko‘plab IT-kompaniyalar mavjud. IT klasterlari-bu yuqori texnologiyali mahsulotlarni ishlab chiqaradigan va bir-biriga geografik jihatdan yaqin bo‘lgan kompaniyalar guruhlari. O‘zbekistonda bunday klasterlar hali ham sekin sur‘atlarda paydo bo‘lmoqda, shu bilan birga ularning rivojlanish salohiyati juda katta.

Umuman olganda, O‘zbekistonda klasterni rivojlantirish iqtisodiyot tarmoqlarini modernizatsiya qilish, investisiyalar oqimini jadallashtirish, mahsulot sifatini oshirish, infratuzilmani yaxshilash va yangi ish o‘rinlarini yaratishga qaratilgan. IT-klasterlarni yaratish ustida O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim fan va innovatsiya vazirligi ish olib bormoqda. Buning uchun ma‘lum sohalarda mamlakatning asosiy IT-ishlab chiquvchilarini aniqlash, ularning biznesining nozik nuqtalarini aniqlash va ular o‘rtasidagi hamkorlikni rag‘batlantirishni o‘z ichiga olgan

metodologiya ishlab chiqildi. Asosiy maqsad kuchli Klaster o‘‘sishini ta‘minlashdir [1]. 1-rasmda O‘zbekistonda klasterlarni rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlarini keltirilgan.

Axborot texnologiyalari	<ul style="list-style-type: none"> IT-klasterlarni yaratish, IT-ta‘lim sifatini oshirish, yangi texnologiyalarni rivojlantirish uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilish.
Paxtachilik	<ul style="list-style-type: none"> sanoatni diversifikatsiya va modernizatsiya qilishni kengaytirish, iqlimga chidamli ishlab chiqarishni qo‘llab-quvvatlash, logistika va transport infratuzilmasini yaxshilash.
Kimyo sanoati	<ul style="list-style-type: none"> kimyoviy ishlab chiqarish texnologiyasi va sifatini oshirish, sarmoya oqimini tezlashtirish, ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash.
Oziq-ovqat	<ul style="list-style-type: none"> yuqori sifatli oziq-ovqat mahsulotlarini eksport qilish va sotishni rivojlantirish, ishlab chiqarish texnologiyasi va sifat nazoratini takomillashtirish, xorijiy sarmoyalarni jalb qilish.
Turizm	<ul style="list-style-type: none"> turizm klasterlarini yaratish, madaniy merosni rivojlantirishni qo‘llab-quvvatlash, infratuzilmani va xizmatlar sifatini yaxshilash, turistlar oqimini ko‘paytirish.
Yengil sanoat	<ul style="list-style-type: none"> kichik va o‘rta biznesni qo‘llab-quvvatlash, eksportni rivojlantirish, ishlab chiqarish texnologiyalari va mahsulot sifatini oshirish, yangi ish o‘rinlari yaratish.

1-rasm. O‘zbekistonda klasterlarni rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlari

O‘rganilganlik darajasi

Xalqaro tajribalar shuni ko‘rsatadiki, klasterlar mahalliy sanoat guruhlarini, ta‘lim va ilmiy institutlar va davlat boshqaruv institutlarining (Iqtisodiyot, moliya va sanoat vazirliklari) mintaqaviy tarmoqlari o‘rtasidagi munosabatlarni mustahkamlash doirasida shakllanadi. Nemis va italyan Klaster modellari iqtisodiyotning Klaster tashkilotini va mintaqaviy segmentatsiyani rag‘batlantirishda davlatning alohida roli bilan ajralib turadi. Davlatning klasterga yo‘naltirilgan mintaqaviy siyosatining o‘rni shundan iboratki, u davlat tomonidan aniq belgilangan tarmoq tamoyillari bo‘lgan “vakolat tarmoqlari” ni belgilaydi. Ushbu tamoyillarga muvofiq, bog‘langan Klaster subyektlari yagona strategik yondashuvga rioya qilishlari kerak; innovatsion ishlab chiqarish zanjirining barcha a‘zolari (shu jumladan ta‘lim va tadqiqot muassasalari, xizmat ko‘rsatish korxonalarini va tayyor mahsulotni yaratish bo‘yicha ishlab chiqarish tsiklining turli bosqichlari) o‘zaro bog‘liq bo‘lishi kerak. Fransiya klasterlarini qo‘llab-quvvatlashning tashkiliy-huquqiy mexanizmining noyob tajribasi qiziq, bu yerda

“raqobatbardoshlikni oshirish bo‘yicha hukumat qo‘mitasi” homiyligida “raqobat qutblari” deb nomlangan innovatsion klasterlar tashkil etishgan. “Raqobat qutblari” asosida Klaster tuzilmalarini yaratish biznes-ilmiy sheriklik doirasida mintaqaviy iqtisodiy quyi tizim miqyosida ishlab chiqarish, innovatsion va moliyaviy tarmoqlar o‘rtasida integratsiyani ta‘minlashga imkon beradi, uning rivojlanish natijasi uzoq muddatda milliy darajadagi sanoat integratsiyalashgan ilmiy institutlarga aylanadi. Shuningdek, mahalliy o‘zini o‘zi ta‘minlaydigan ishlab chiqarish tarmoqlari global ishlab chiqarish tarmoqlariga aylanmoqda, bu sanoat klasteri kompaniyalarining eksportga yo‘naltirilganligida namoyon bo‘ladi [2].

Mintaqaviy rivojlanish Klaster strategiyasining muvaffaqiyatli qo‘llanilishiga Janubiy Koreya iqtisodiyoti ham misol bo‘la oladi. Janubiy Koreya klasterlashining eng yorqin namunasi Kumi shahridagi elektronika klasteri bo‘lib, LG Electronics segmentida yetakchi kompaniya hisoblanadi.

Janubiy Koreyada Klaster tashabbuslarini institutsional qo‘llab-quvvatlash yuzlab iqtisodiy institutlar va tartibga solish va muvofiqlashtirish agentliklari, shu jumladan savdo agentliklari, sug‘urta kompaniyalari, davlat va xususiy ta‘lim muassasalari, sanoat uyushmalari, texnik va ma‘muriy maslahat kompaniyalari, transport kompaniyalari tomonidan amalga oshiriladi. Ushbu institutlarning barchasi:

- Klaster mahsulotini amalga oshirishning soddalashtirilgan savdo rejimiga bo‘lgan talabni qondirishga;
- Klaster ishining iqtisodiy xavfsizligini ta‘minlash;
- mehnat va soliq ma‘muriyatiga;
- kerakli malakaga ega mutaxassislariga;
- klasterga yo‘naltirilgan resurslarga qaratilgan.

Shunday qilib, hududlarni rivojlantirishning Klaster strategiyasini qo‘llab-quvvatlash rejimi yagona geografik jihatdan bog‘liq iqtisodiy makon doirasida barqaror tashkiliy, texnologik, tranzaksion, axborot, innovatsion ko‘p tarmoqli mintaqaviy munosabatlarni yaratadigan va kuchaytiradigan federal va mintaqaviy darajadagi tartibga soluvchi va muvofiqlashtiruvchi institutlarning institutsional yordamisiz mumkin emas [3].

Tahlil va natijalar

Elektron tijorat, bulutli texnologiyalar, masofaviy o‘qitishning yangi shakllari va virtual ofisni rivojlantirish uchun davlat tomonidan taqdim etilayotgan imkoniyatlar O‘zbekistonda IT-klasterlarni rivojlantirishning istiqbolli yo‘nalishlari hisoblanadi. Ushbu yo‘nalishlarning barchasi allaqachon mamlakat ichida rivojlangan va sanoat va davlat boshqaruvida faol foydalanilmoqda. IT klasterlari yuqori sifatli xizmatlarni taqdim etishi, umumiy maqsadlarga erishishi va ma‘lumotlar va g‘oyalarni intensiv

almashish bilan shug'ullanishi kerak. IT-kompaniyalarning klasteri katta loyihalarni yaratishga, katta natijalarga erishish uchun bir nechta kompaniyalarning sa'y-harakatlarini birlashtirishga imkon beradi. Mintaqa miqyosida xarajatlarni sezilarli darajada tejash ham muhimdir. IT klasterlarini yaratish uchun turli xil usullardan foydalanish mumkin, ulardan biri ilmiy-tadqiqot markazlarini yaratishdir. IT-kompaniyalarning birgalikdagi ishi va hamkorligi murakkab muammolarni hal etishda katta muvaffaqiyatlarga olib kelishi, shuningdek, O'zbekiston iqtisodiyotining jahon miqyosidagi raqobatbardoshligini oshirishga imkon yaratishi mumkin. IT-klasterlar O'zbekiston iqtisodiyotining o'sishi uchun zarur, chunki ular ish o'rinlari sonini ko'paytirish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va mahsulot sifatini oshirishga imkon beradi.

Bundan tashqari, IT-klasterlarning mavjudligi xalqaro investorlarning e'tiborini tortadi, bu esa O'zbekiston Respublikasida yuqori texnologiyalar sohasini rivojlantirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim fan va innovatsiya vazirligi va Raqamli texnologiyalar vazirliklari tomonidan yuqori sifatli IT xizmatlarini ko'rsatadigan kompaniyalarni birlashtirishga imkon beradigan IT klasterlarini yaratish bo'yicha faol ish olib bormoqda. O'zbekiston iqtisodiyotining kelajagi ko'p jihatdan IT-sektorning rivojlanishiga bog'liq va, albatta, IT-klasterlarni yaratish bu maqsadga erishish yo'lidagi muhim qadamdir [4].

O'zbekiston IT-klasterlarining rivojlanishini bashorat qilish murakkab jarayon, chunki ko'p narsa mamlakatning tashqi iqtisodiy ahvoli va ichki omillariga bog'liq. Biroq, mutaxassislar O'zbekistonda IT-klasterlarni rivojlantirish bo'yicha optimistik prognozlarini yuqori sifatli xizmat ko'rsatish bilan xodimlarning arzonligi asosida bildirmoqdalar.

IT klasterlarini yaratish kompaniyalarga hamkorlik qilish va boshqa kompaniyalarning eng yaxshi amaliyotlaridan foydalanish imkonini beradi. Shuningdek, IT-klasterlar o'zbek IT-kompaniyalariga yanada sifatli dasturiy ta'minot yaratishga yordam beradi, bu esa o'z navbatida ularning bozorda raqobatbardoshligini oshirishga olib keladi. O'zbekistonda bir nechta IT klasterlar mavjud, jumladan:

1. O'zbekistondagi eng yirik IT-klasterlardan biri Mirzo Ulug'bek Innovation Center (MUIC) bo'lib, u yosh IT-startaplarni qo'llab-quvvatlaydi, zamonaviy infratuzilma imkoniyatlariga ega va yirik xalqaro IT-kompaniyalar bilan hamkorlik qiladi.

2. "Infors" Toshkentda joylashgan Klaster bo'lib, dasturiy ta'minot, mobil ilovalar va bulutli texnologiyalar bo'yicha xizmatlarni ishlab chiqish kabi yo'nalishlarni faol rivojlantirmoqda.

3. "IT dunyosi" - bu joylashgan Klaster Navoiy, mintaqada IT sohasini rivojlantirishga bag'ishlangan va veb-ishlab chiqish, mobil ilovalar, autsorsing va konsalting xizmatlarini taqdim etadi.

4. “Alayda” - joylashgan Klaster Olmaliq, axborot xavfsizligi sohasida dasturiy ta’minot va xizmatlarni yaratishga ixtisoslashgan.

5. “One Stop Shop” Toshkentda joylashgan Klaster bo‘lib, dasturiy ta’minot, veb-ishlab chiqish va bulutli texnologiyalar bo‘yicha xizmatlar bilan shug‘ullanadi.

O‘zbekiston IT-klasteri axborot texnologiyalarini ishlab chiqarishga, shuningdek ularni iqtisodiyotning turli tarmoqlarida qo‘llashga ixtisoslashgan kompaniyalarni o‘z ichiga olgan yosh loyihadir. IT-klasterning asosiy maqsadi O‘zbekistonda IT-industriyani rivojlantirish uchun qulay ekotizim yaratishdir. Ushbu strategiyani amalga oshirish doirasida klasterda axborot texnologiyalarini ishlab chiquvchilar, integratorlar va foydalanuvchilar jamoalari, ta’lim muassasalari va ilmiy-tadqiqot institutlari shakllantiriladi. O‘zbekistonda IT-industriya doimiy ravishda rivojlanib bormoqda, asosan iqtisodiyotning yuqori texnologiyali tarmoqlarini faol rivojlantirish tufayli. So‘nggi yillarda O‘zbekiston hukumati yangi texnologiyalar uchun qulay ekotizim yaratish bilan bog‘liq tashabbuslarni faol qo‘llab-quvvatlamoqda. Shu munosabat bilan IT-klasterni tashkil etish O‘zbekistonda innovatsion iqtisodiyotni barpo etish yo‘lidagi qadamdir.

O‘zbekiston IT-klasterining asosiy vazifalaridan biri IT-kompaniyalar va startaplarni qo‘llab-quvvatlashdir. Klaster loyihalarni o‘qitish, maslahat berish va moliyalashtirishda yordam beradi. Yangi kompaniyalar forumlar, seminarlar va konferentsiyalar kabi Klaster tomonidan o‘tkaziladigan turli tadbirlarda ishtirok etishlari mumkin [5].

O‘zbekistonda IT-klasterni tashkil etish mamlakatning innovatsion iqtisodiyotini rivojlantirish uchun qulay muhit yaratishga imkon beradi. IT-klasterning O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirish uchun asosiy afzalliklari:

1. Yangi ish o‘rinlari – yangi kompaniyalar tashkil etish va mavjud IT-kompaniyalarda xodimlar sonining ko‘payishi;

2. Iqtisodiyot samaradorligini oshirish – axborot texnologiyalaridan mehnat unumdorligini oshirish vositasi sifatida foydalanish va biznesning turli bosqichlarida xarajatlarni kamaytirishga imkon beradi;

3. Davlat boshqaruvini avtomatlashtirish – axborot texnologiyalarini joriy etish davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirishga, muntazam jarayonlarni osonlashtirishga va qaror qabul qilishni tezlashtirishga imkon beradi.

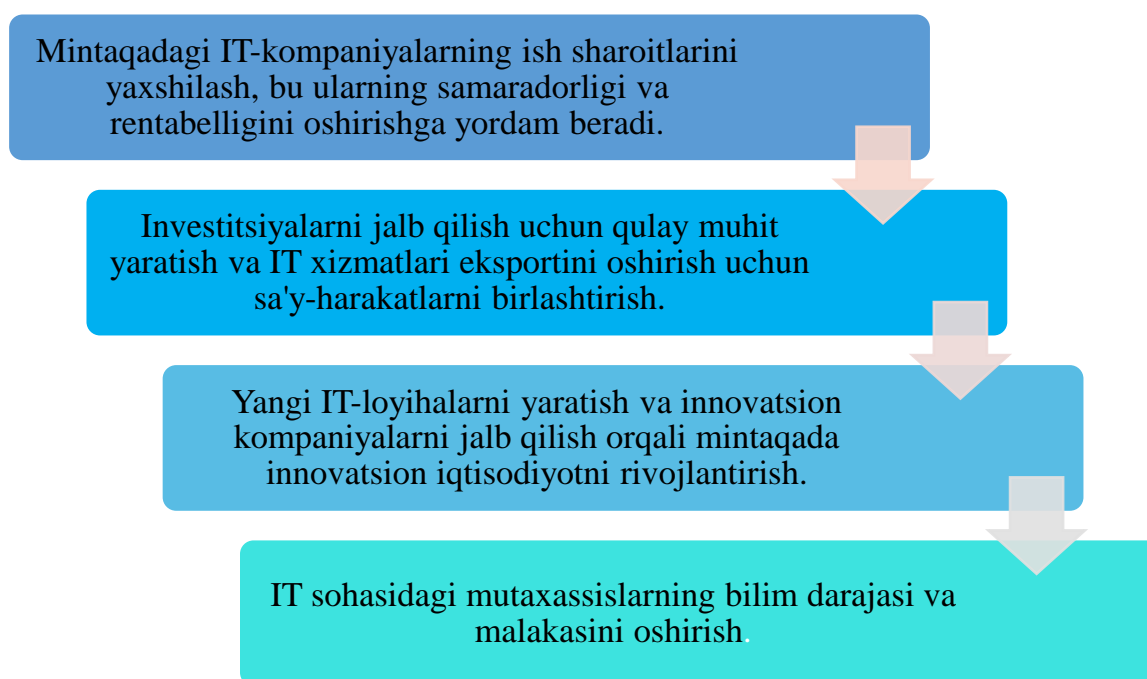
4. Xalqaro raqobatbardoshlikni oshirish – IT klasterini yaratish innovatsion iqtisodiyotni yaratish va mamlakatning xalqaro raqobatbardoshligini oshirish yo‘lidagi qadamdir.

Yuqoridagi vazifalarni amalga oshirish uchun IT klaster strategiyasini ishlab chiqish lozimdir.

IT klasterlari strategiyasi - bu ma’lum bir geografik mintaqadagi IT kompaniyalari faoliyatini rejalashtirish, rivojlantirish va muvofiqlashtirish, ularning

ish samaradorligini va raqobatbardoshlikni oshirish hamda investitsiyalarni jalb qilishdir. Klaster strategiyasi mintaqalarning alohida korxonalari va butun hududlarning raqobatbardoshligini oshirishning eng muhim vositasidir. Mintaqaviy klasterlarni shakllantirish va tashkiliy qo‘llab-quvvatlashning boshlang‘ich nuqtasi bunday institutsional muhitning mavjudligi bo‘lib, uning doirasida innovatsion ta‘lim, davlat boshqaruv va xususiy ishlab chiqarish muhiti korxonalarining o‘zaro ta‘sirining Klaster texnologiyasidan foydalanish bilan bog‘liq sinergetik va aglomeratsion ta‘sirlarning ta‘siridan maksimal natija olinadi.

Bunday o‘zaro ta‘sir doirasida uning ishtirokchilari ishlab chiqarish imkoniyatlarini kengaytirishda (resurslarning mavjudligi), tranzaksion xarajatlarni kamaytirishda, ishlab chiqarish omillarining umumiy samaradorligini oshirishda, boshqaruv, marketing, moliya sohasidagi kompaniyalarning strategik vakolatlarini kengaytirishda namoyon bo‘ladigan ko‘rinadigan iqtisodiy o‘zgarishlarga duch kelmoqdalar, bu resurslar va boshqaruv vositalaridan foydalanishda iqtisodga hissa qo‘shadi [6].

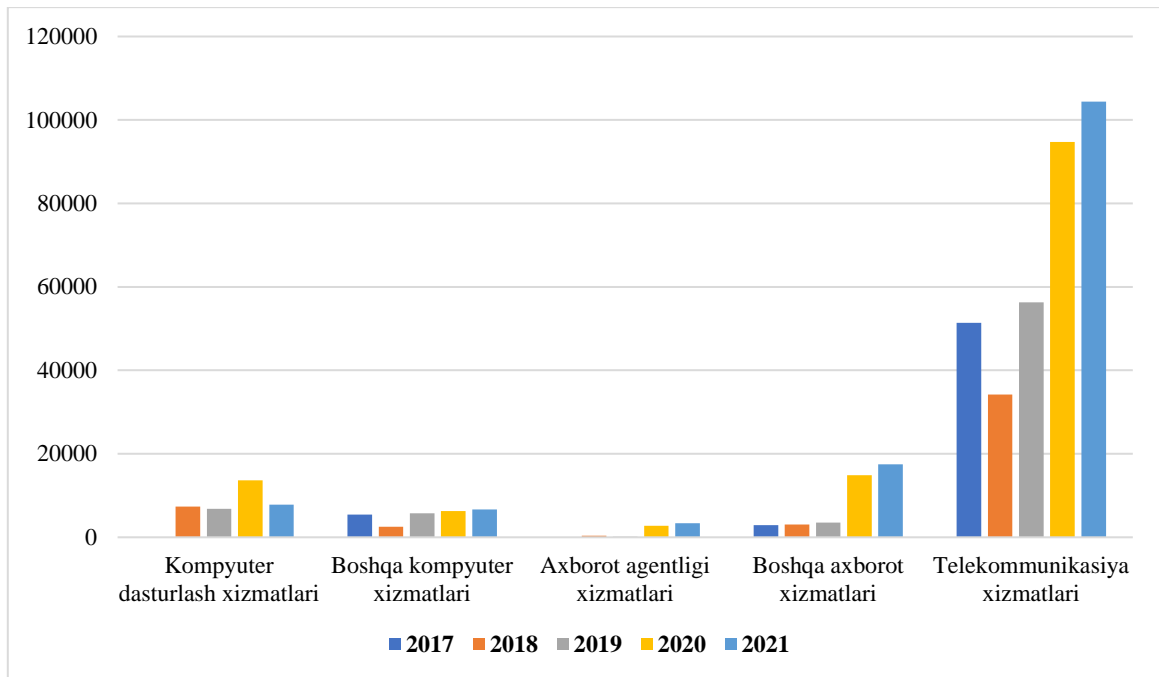


2-rasm. IT klasterlari strategiyasining asosiy maqsadlari¹

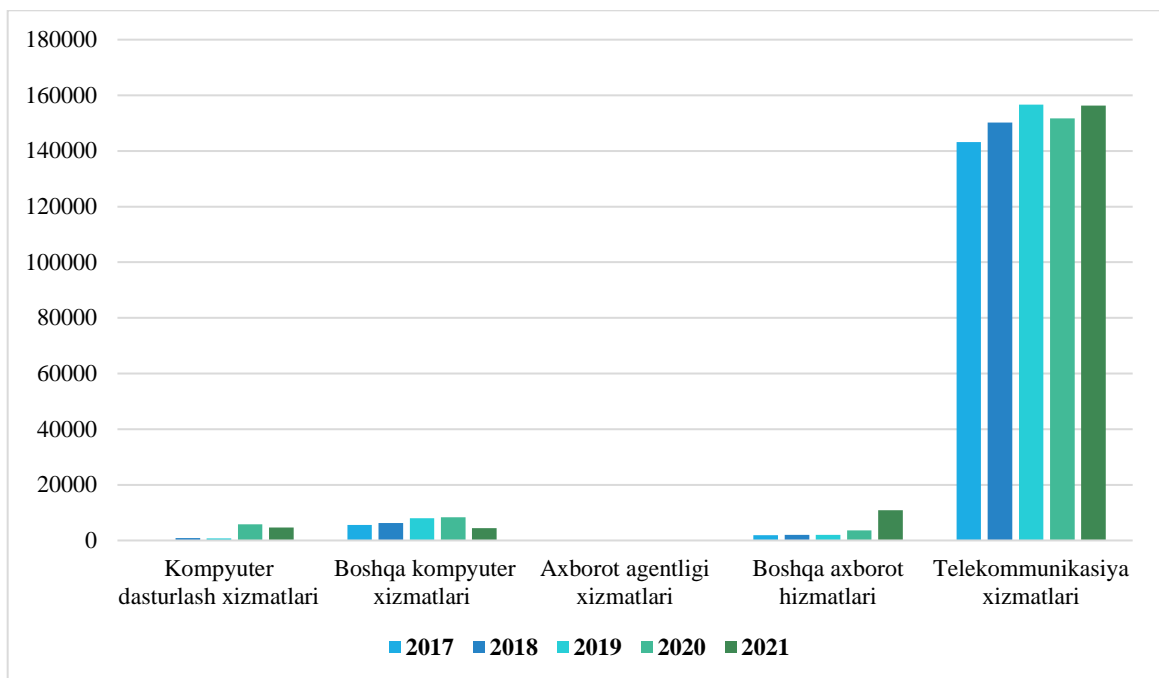
Umuman olganda, IT klasterlari strategiyasi juda ko‘p afzalliklarga ega va mintaqa iqtisodiyotini rivojlantirish uchun kuchli vosita bo‘lishi mumkin. O‘zbekiston Respublikasiga AKT xizmatlari importi eksportdan ancha yuqori. Bu shuni anglatadiki, O‘zbekistondagi ko‘plab kompaniyalar o‘z faoliyati uchun xorijiy AKT xizmatlaridan foydalanadilar. Bu boshqa mamlakatlardan malakali mutaxassislarni

¹ Muallif tomonida o‘rganilgan ma‘lumotlar asosida ishlab chiqilgan.

jalb qilish zarurligini keltirib chiqaradi, bu esa umuman global iqtisodiyotni rivojlantirishga yordam beradi.



3-rasm. O‘zbekiston Respublikasi AKT xizmatlari importi ming AQSh dollar²



4-rasm. O‘zbekiston Respublikasi AKT xizmatlari eksporti ming AQSh dollar³

² Muallif tamoniida ishlab chiqilgan.

³ Stat.uz ma’lumotlari asosida tayyorlangan.

Biroq, so‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasi AKT xizmatlari eksportini faol rivojlantirmoqda. O‘zbekistondagi yetakchi kompaniyalar allaqachon o‘z xizmatlarini chet elda, asosan MDH va boshqa mamlakatlarda taqdim etishni boshladilar. O‘zbekiston Respublikasida AKT-xizmatlar eksporti mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishga, yangi ish o‘rinlari tashkil etishga va hayot sifatini yaxshilashga ko‘maklashishi mumkin. O‘zbekistonga AKT xizmatlari importi hajmi ham sezilarli darajada oshdi va 2019-yilda 417,3 million AQSh dollarini tashkil etdi, bu 2018-yilga nisbatan 43,6 foizga o‘ydi.

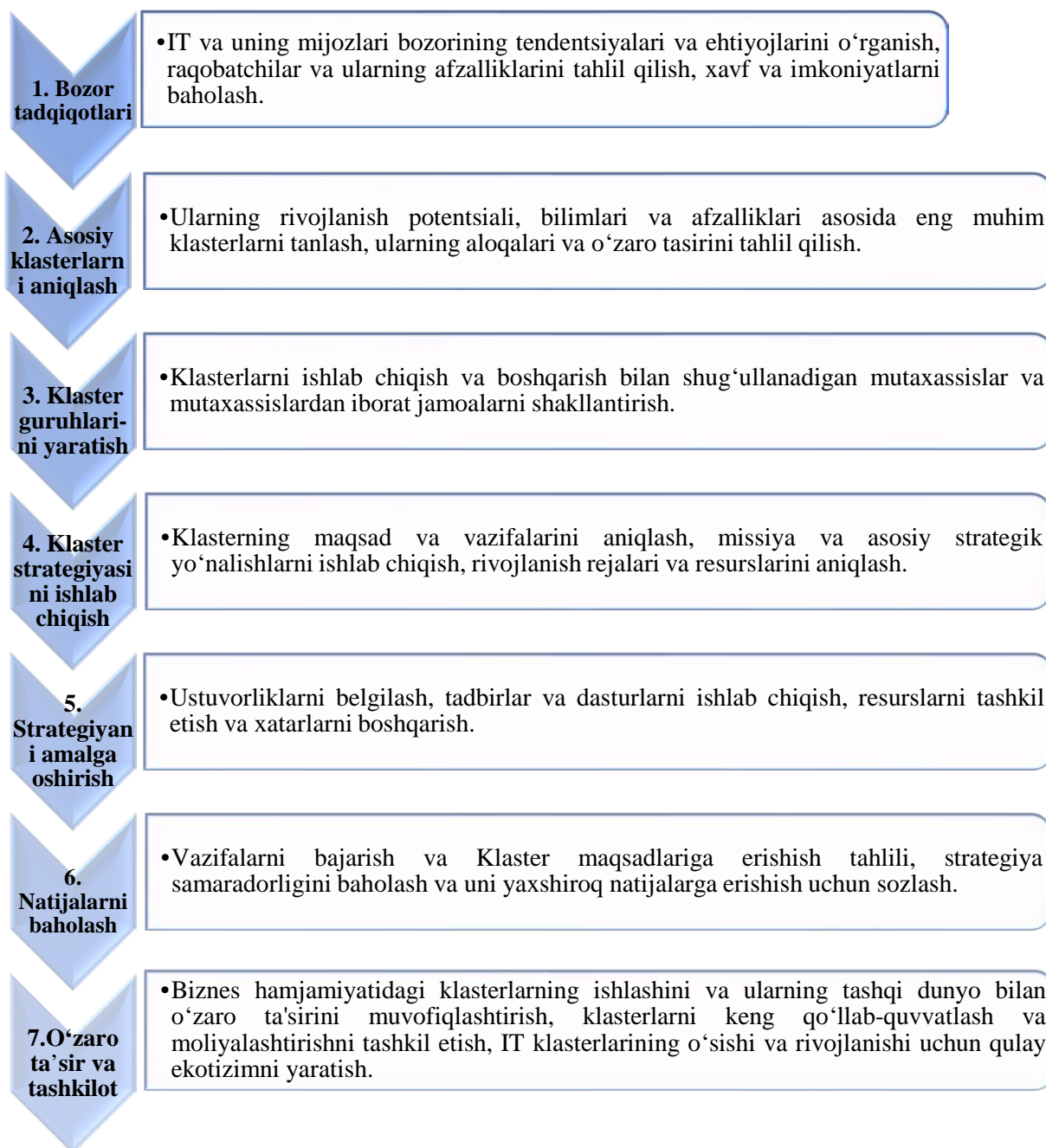
2019-yilda O‘zbekiston 20 million AQSh dollaridan ziyod AKT xizmatlarini eksport qildi, bu mamlakat eksportining 0,2 foizini tashkil etadi. AKT xizmatlari eksportining asosiy tovar pozitsiyalari orasida dasturiy ta‘minotni ishlab chiqish, xizmatlarni autsorsing, dizayn va multimedia texnologiyalari xizmatlari ajralib turadi.

O‘zbekistonda ishlab chiqilgan ba‘zi muvaffaqiyatli loyihalar orasida “Oston” turar joylarini onlayn bron qilish uchun ilova, “Visit Uzbekistan” turizmni boshqarish platformasi va boshqa ko‘plab loyihalarni ta‘kidlab o‘tishimiz joizdir. Ushbu loyihalar xalqaro tanlovlarda e‘tirof etilib, O‘zbekistonda IT-tarmoq rivojiga hissa qo‘shdi. Bu ko‘rsatkichlarni yanada oshirish uchun albatta IT klasterlarini boshqarishning yangi strategiyalarini ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir.

Ushbu strategiya bir-biri bilan yaqin hamkorlikda ishlaydigan IT-kompaniyalar tarmog‘ini yaratishni o‘z ichiga oladi. Ular birgalikda yangi texnologiyalarni ishlab chiqishlari, tajriba almashishlari, xodimlarni o‘qitishlari va hamkorlikdagi loyihalarda ishtirok etishlari mumkin.

IT klasterlarini boshqarish ishtirokchilarning xilma-xilligi, yo‘nalishning birligi, moslashuvchanlik, samaradorlik va natijalar uchun javobgarlik kabi tamoyillarga asoslanadi. IT klasterlarini boshqarishning yangi strategiyalarini ishlab chiqish ularning raqobatbardoshligini oshirishi va ularni bozorda yanada innovatsion va muvaffaqiyatli qilishi mumkin.

Ushbu strategiya bir-biri bilan yaqin hamkorlikda ishlaydigan IT-kompaniyalar tarmog‘ini yaratishni o‘z ichiga oladi. Ular birgalikda yangi texnologiyalarni ishlab chiqishlari, tajriba almashishlari, xodimlarni o‘qitishlari va hamkorlikdagi loyihalarda ishtirok etishlari mumkin.



5-rasm. IT klasterlarini boshqarishning yangi strategiyalarini ishlab chiqish quyidagi qadamlar va tamoyillarga asoslanishi mumkin⁴

Ushbu strategiya bir-biri bilan yaqin hamkorlikda ishlaydigan IT-kompaniyalar tarmog'ini yaratishni o'z ichiga oladi. Ular birgalikda yangi texnologiyalarni ishlab chiqishlari, tajriba almashishlari, xodimlarni o'qitishlari va hamkorlikdagi loyihalarda ishtirok etishlari mumkin. IT klasterlarini boshqarish ishtirokchilarning xilma-xilligi, yo'nalishning birligi, moslashuvchanlik, samaradorlik va natijalar uchun javobgarlik kabi tamoyillarga asoslanadi. IT klasterlarini boshqarishning yangi strategiyalarini

⁴ Muallif tamoniida ishlab chiqilgan.

ishlab chiqish ularning raqobatbardoshligini oshirishi va ularni bozorda yanada innovatsion va muvaffaqiyatli qilishi mumkin.

O‘zbekistonda IT-klasterlarni samarali boshqarish uchun yangi strategiya va yondashuvlardan foydalanish zarur. Klaster tarkibiga kiruvchi korxonalar va tashkilotlar faoliyatini muvofiqlashtiruvchi klaster boshqarish markazini yaratish ana shunday strategiyalardan biri bo‘lishi mumkin. Bundan tashqari, risk va innovatsiyalarni boshqarish usullaridan bozor haqida aniqroq tasavvurga ega bo‘lish va ko‘proq asosli qarorlar qabul qilish uchun foydalanish mumkin [7].

Xulosa

O‘zbekiston IT-klasteri mamlakatda IT-industriyani rivojlantirish uchun istiqbolli loyihadir. IT-kompaniyalar uchun qulay ekotizim yaratish O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishini jadallashtirish va uning xalqaro bozorda imkoniyatlarini kengaytirish imkonini beradi. O‘zbekiston IT sohasini rivojlantirish uchun tobora jozibador yo‘nalishga aylanib bormoqda. IT-klasterlarning tashkil etilishi O‘zbekistonda joylashgan IT-kompaniyalar o‘rtasidagi aloqalarni mustahkamlash, iste’dodlarni rivojlantirish va innovatsiyalarni rag‘batlantirish imkonini beradi. Silicon Valley Uzbekistanning ochilishi O‘zbekistonga yirik investorlarni jalb etishga yordam beradi va IT sohasini rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Umuman olganda, IT klasterlari O‘zbekistonni Markaziy Osiyodagi yangi IT markaziga aylantirish uchun asosdir.

Shunday qilib, O‘zbekistonda IT-klasterlarni rivojlantirish mamlakat iqtisodiyotini modernizatsiya qilishning istiqbolli yo‘nalishi hisoblanadi. IT klasterlarini boshqarishda yangi strategiya va yondashuvlarni qo‘llash jahon bozorida yuqori samaradorlik va raqobatbardoshlikka erishishga yordam beradi. O‘zbekistonda IT-klasterlash sohasidagi ilg‘or qadamlarga qaramay, sanoat hali ham investitsiyalarning yetishmasligi, malakali mutaxassislarining etishmasligi va yanada faol xalqaro hamkorlik zarurati bilan duch kelmoqda. AKT xizmatlari umuman jahon iqtisodiyoti, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyoti uchun muhim ahamiyatga ega. O‘zbekistonda AKT sohasini rivojlantirish nafaqat mamlakatning texnologik darajasini yaxshilashga, balki biznesni rivojlantirish va ish o‘rinlari yaratish uchun yangi imkoniyatlar yaratishga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA “KLASTER” VA “KLASTER SIYOSATI”NING YAGONA KONSEPSIYASI TO‘G‘RISIDA VQL-1130/23-4

2. Портер Майкл. Конкуренция: Пер. с англ. / Майкл Портер. – М. и др.: Вильямс, 2003. 605 с.

3. Ферова И.С., Коженова Т.В., Шорохов Р.Г. Промышленные кластеры и их рол в развитии промышленной политики региона. –М.: ИНФРА-М; Красноярск; Сиб. фидер. унив-т, 2018. 247 с.

4. Убоженко Е.В. Анализ мирового опыта создания кластеров и повышение конкурентоспособности территорий и производственных комплексов // Интерэкспо Гео-Сибирь, 2017. – № 2

5. Davronbekovna, K. N., & al-Khwarizmi, M. THE CLUSTER APPROACH AS A SYSTEM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY.

6. Хожиева, Н. Д. (2020). МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИНГ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ОШИРИШДА КЛАСТЕР ЁНДАШУВИ. *Academic research in educational sciences*, (4), 328-333.

7. O‘zbekiston Respublikasi statistika agentligi URL: <https://stat.uz/>